

ТАРАС ГРИГОРОВИЧ ШЕВЧЕНКО:

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

Бібліографічний покажчик

КРАМАТОРСЬК
2014

УДК 016:82(477)

ББК 91.9:83

Ш37

Укладач:

Алексеева В. І. – провідний бібліограф довідково-інформаційного відділу бібліотеки

Відповідальний редактор:

Коробка Ж. І.

Ш37 Тарас Григорович Шевченко: життя і творчість : бібліографічний показник / укл В. І. Алексеева ; відповід. ред. Ж. І. Коробка. – Краматорськ : ДДМА, 2014. – 15 с.

У 2014 році Україна і світ святкують 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка – геніального поета, видатного художника, громадського діяча, етнографа.

Показник складено з метою вшанування творчої спадщини Тараса Шевченка, відродження національної культури й духовності, значення творчості великого Кобзаря в українській і світовій культурі. В показнику зібрані відомості про твори, особисте і громадське життя письменника.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

Тарас Григорович Шевченко
(1814-1861)

ЗМІСТ

Життя і творчість Т. Г. Шевченка	5
Офіційні документи	11
Твори Т. Г. Шевченка	12
Твори про Т. Г. Шевченка.....	13

Життя і творчість Т. Г. Шевченка

Тарас Григорович Шевченко народився 25 лютого (9 березня) 1814 року у селі Моринці Звенигородського повіту Київської губернії (нині Звенигородського району Черкаської області). Був третьою дитиною селян-кріпаків Григорія Івановича Шевченка і Катерини Якимівни Бойко. Згідно з родинними переказами, Тарасові діди і прадіди були козаками, служили у Війську Запорозькому й брали участь у визвольних війнах та повстаннях в Україні XVII–XVIII століть. Ці повстання були жорстоко придушені, а нормальне суспільне життя на Черкащині, Полтавщині, Київщині, Брацлавщині, Чернігівщині порушилося на тривалі роки. Переважна частина місцевого населення була закріпачена і зубожіла.

У 1816 році сім'я Шевченків переїхала до села Кирилівка (нині Шевченкове Звенигородського району) Звенигородського повіту, звідки походив Григорій Іванович. Дитячі роки Тараса пройшли в цьому селі.

20 серпня (1 вересня) 1823 року від тяжкої праці й злиднів померла мати Катерина, й 7 (19) жовтня 1823 року батько одружився вдруге з удовою Оксаною Терещенко, в якій вже було троє дітей. Вона жорстоко поводитися з нерідними дітьми, зокрема з малим Тарасом. 21 березня (2 квітня) 1825 року від тяжкої праці на панщині помер Григорій Шевченко, і невдовзі мачуха повернулася зі своїми дітьми до Моринців, а Тарас пішов у найми до дяка Петра Богорського, який прибув із Києва.

Як школяр-попихач, Тарас носив воду, опалював школу, обслуговував дяка, читав псалтир над померлими й навчався далі. У той час Шевченко ознайомився з деякими творами української літератури. Не стерпівши знущань Богорського, Тарас втік від нього й почав шукати у навколишніх селах учителя-маляра. Відчуваючи великий потяг до живопису, кілька днів наймитував і «вчився» малярства в диякона Єфрема (Лисянка Звенигородського повіту, нині Черкаської області). Також мав учителів-малярів із села Стеблева, Канівського повіту та із села Тарасівки Звенигородського повіту.

1828 року Шевченка взяли козачком (слугою) до панського двору у Вільшаній (Звенигородського повіту на Київщині), куди він пішов по дозвіл учитися у хлипнівського маляра. Коли Тарасові минуло 14 років, помер Василь Енгельгардт і село Кирилівка стало власністю його сина – Павла Енгельгардта, Шевченка ж зробили дворовим слугою нового поміщика в вільшанському маєтку. 6 (18) грудня 1829 року Павло Енгельгардт застав Шевченка вночі за малюванням козака Матвія Платова, героя франко-російської війни 1812 року), нам'яв вуха кріпаку-служі та наказав відшмагати його на стайні різками.

Майже два з половиною роки – з осені 1828-го до початку 1831-го – Шевченко пробув зі своїм паном у Вільні. Подобиці цієї подорожі мало відомі. Імовірно, що там він відвідував лекції малювання у професора Віленського університету Йонаса Рустемаса. У

тому ж місті Шевченко міг бути очевидцем Польського повстання 1830 р. З цих часів зберігся Шевченків малюнок «Погруддя жінки», який свідчить про майже професійне володіння олівцем.

Переїхавши 1831 року з Вільна до Петербурга, Енгельгардт взяв із собою Шевченка, а щоб згодом мати зиск на художніх творах (серед дворянства було модою мати своїх «покоєвих художників»), віддав його в науку на чотири роки до живописця Василя Ширяєва. Відтоді й до 1838 року Шевченко жив у будинку Крестовського, де наймав квартиру Ширяєв. Ночами, у вільний від роботи час, Шевченко ходив до Літнього саду, змальовував статуї, тоді ж уперше почав писати вірші.

1833 року він намалював портрет поміщика Павла Енгельгардта (акварель; оригінал, датований автором, зберігається в Національному музеї Тараса Шевченка в Києві).

Портрет Василя Жуковського роботи Карла Брюллова.

Зібрані за цей твір гроші в розіграші лотереї послужили для викупу Тараса Шевченка з кріпацтва. Улітку 1836 року під час одного з петербурзьких нічних рисувальних сеансів у Літньому саду він познайомився зі своїм земляком – художником Іваном Сошенком, а через нього – з Євгеном Гребінкою, Василем Григоровичем і Олексієм Венеціановим, які познайомили Тараса зі впливовим при дворі поетом Василем Жуковським.

Навесні 1838-го Карл Брюллов і Василь Жуковський вирішили викупити молодого поета з кріпацтва. Енгельгардт погодився відпустити кріпака за великі гроші – 2500 рублів. 25 квітня (7 травня) Шевченкові видали відпускну.

Першу збірку своїх поетичних творів Шевченко видав 1840 під назвою «Кобзар». До неї увійшло 8 поезій: «Думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка», «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч». Окремими виданнями вийшли поеми «Гайдамаки» (1841) та «Гамалія» (1844). Вірші Шевченка справили на українське суспільство велике враження, проте російська богема загалом негативно поставилася до молодого поета, звинувативши його головним чином у тому, що він пише «мужицькою мовою».

Улітку 1842, використавши сюжет поеми «Катерина», Шевченко намалював олійними фарбами однойменну картину, яка стала одним із найпопулярніших творів українського живопису.

Катерина (олія, 1842)

31 березня (12 квітня) 1845 року Шевченко виїхав із Петербурга через Москву до Києва. У Москві зустрівся з Михайлом Щепкіним і оглянув Кремль.

Весну, літо й осінь 1845 року Шевченко провів у Мар'їнському на Полтавщині (Миргородський повіт) на запрошення предводителя дворянства Миргородського повіту Олександра Лук'яновича. Жив у окремому від панів приміщенні, малював портрети і краєвиди. Тут поет здружився з селянами, охоче з ними зустрічався і розмовляв. До нашого часу зберігся лише портрет О. А. Лук'яновича, що знаходиться у Миргородському краєзнавчому музеї.

Як про те свідчать автографи Шевченка під віршами «Єретик» (10 жовтня), «Сліпий (Невольник)» (16 жовтня), Великий льох, «Стоїть в селі Суботові» (21 жовтня), написані вони у Мар'їнському.

Ставши співробітником Київської археографічної комісії, Шевченко багато подорожував Україною, збирав фольклорні й етнографічні матеріали та змальовував історичні й архітектурні пам'ятки.

Восени та взимку 1845 р. Шевченко написав такі твори: «Іван Гус» («Єретик»), «Сліпий», «Великий льох», «Наймичка», «Кавказ», «І мертвим, і живим...», «Холодний Яр», «Давидові псалми». Важко захворівши, наприкінці 1845-го написав вірш «Заповіт», у якому проголосив заклик до революційної боротьби за визволення свого поневоленого народу.

Через яскраво антирежимний характер нові поетичні твори Шевченка не могли бути надруковані й тому розповсюджувалися в рукописних списках. Сам Шевченко переписав їх для себе у спеціальний зошит-альбом, якому дав назву «Три літа» (1843 — 1845).

Навесні 1846 року Шевченко прибув до Києва й оселився в будинку (тепер — Літературно-меморіальний будинок-музей Тараса Шевченка) в колишньому провулку «Козине болото». У цей час були написані балади «Лілея» та «Русалка». У квітні Тарас пристав до Кирило-Мефодіївського братства – таємної політичної організації, заснованої з ініціативи Миколи Костомарова. 27 листопада (9 грудня) 1846 року Шевченко подав заяву на ім'я попечителя Київського навчального округу про зарахування на посаду вчителя малювання у Київському університеті Святого Володимира, на яку його затвердили 21 лютого (5 березня) 1847. У березні 1847 року, після доносу, почалися арешти членів братства. Шевченка заарештували 5 (17) квітня 1847 на дніпровській переправі, коли він повертався до Києва, відібрали збірку «Три літа» й відправили під конвоєм до Петербурга. Там його ув'язнили в казематі Третього відділу імператорської канцелярії на Пантелеймонівській вулиці. За спогадами сучасників, на допитах поет відмовився зрікатися своїх поглядів і не виказав нікого з членів братства. Перебуваючи близько двох місяців за ґратами, Шевченко й далі писав вірші, що їх згодом об'єднав у цикл «В казематі», до якого, серед інших, належать вірші «Садок вишневий коло хати...» і «Мені однаково...».

Шевченка звинуватили в написанні віршів «малоросійською мовою», які «могли посіятися і внаслідок вкоренити думку про гадане блаженство часів Гетьманщини, про щастя повернути ці часи і про можливість Україні існувати у вигляді окремої держави». На суді не доведено участі поета в Кирило-Мефодіївському братстві. Шевченка як «наділеного міцною будовою тіла» призначили рядовим в Оренбурзький окремий корпус із заборonoю писати і малювати.

В Орській фортеці, всупереч забороні, Шевченко таємно малював і писав вірші, які йому вдалося переховати й зберегти в чотирьох «захалавних книжечках» (1847, 1848, 1849, 1850). За того часу Шевченко написав поеми «Княжна», «Варнак», «Іржавець», «Чернець», «Москалева криниця» та багато поезій. Поет цікавився

життям казахів, що кочували в околицях фортеці, вивчав їхні пісні та легенди й малював сценки з їхнього побуту.

Деяке полегшення становища Шевченка настало з весни 1848 року, коли його ввели як штатного художника до складу Аральської експедиції під командуванням лейтенанта Олексія Бутакова. Перебування на острові Кос-Арал було дуже продуктивним у творчості митця. Крім виконання численних малюнків, сепій та акварелей, Шевченко написав поеми «Царі», «Титарівна», «Марина», «Сотник» і понад 70 поезій, у яких відбитий емоційний стан поета. В Оренбурзі Шевченко зблизився з засланцями-поляками — учасниками повстання 1830–1831 — і заприятелював з польськими й білоруськими письменниками Броніславом Залеським та Едвардом Желіговським, з якими пізніше листувався. У квітні 1850 Шевченка вдруге заарештували й після піврічного ув'язнення помістили в Новопетровському береговому форті, що на півострові Мангишлак; там він перебував сім років.

Далісмен-мула-аул (папір, акварель, 1851)

У Новопетровській фортеці, попри нагляд, моральне страждання й фізичне виснаження, Шевченко таємно провадив малярську й літературну діяльність. Лише під час Каратауської експедиції, влітку 1851, він виконав близько ста малюнків аквареллю й олівцем

Друзі Шевченка клопотали про його звільнення, однак тільки у 1857 році, через два роки після смерті імператора Миколи I, клопотання увінчалися успіхом, і поета звільнили із заслання.

Навесні 1858 поет прибув до Петербурга, де його зустріли українські друзі та численні прихильники, серед них і родина Федора Толстого. У червні того ж року Шевченко оселився в Академії мистецтв, де жив до самої смерті. Щоб познайомитися з українським поетом, туди приїжджали Іван Тургенєв і Марко Вовчок.

Уже хворим Шевченко взяв участь у підготовці першого числа журналу «Основа», яке вийшло ще за його життя. Перед смертю записав олівцем на офорті

автопортрета 1860 свій останній вірш «Чи не покинуть нам, небого». Український літературознавець Павло Зайцев назвав цей твір незрівняним поетичним документом боротьби безсмертної душі з тлінним тілом перед обличчям фізичної смерті.

26 лютого (10 березня) 1861 року Шевченко помер. На кошти друзів 1 (13 березня) його було поховано спочатку на Смоленському православному кладовищі в Петербурзі.

Після того, як п'ятдесят вісім днів прах Шевченка перебував у Петербурзі, його домовину, згідно із заповітом, за клопотанням Михайла Лазаревського, після отримання ним дозволу у квітні того ж року, перевезено в Україну і перепоховано на Чернечій горі біля Канева.

Офіційні документи

1. Україна. Президент

Про Диплом та Почесний знак лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка: Указ Президента України від 6 березня 2009 року № 126/2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/126/2009>.

2. Україна. Президент

Про додаткові заходи з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка : Указ Президента України від 11 квітня 2012 р. № 257 / Україна. Президент // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 70. – 18 квітня. – С. 16.

3. Україна. Президент

Про Координаційну раду з питань підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка : Указ Президента України від 11 червня 2010 р. № 683/2010 / Україна. Президент // Орієнтир. – 2010. – № 25. – 23 червня. – С. 11.

4. Україна. Президент

Про Положення про стипендії Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка : Указ Президента України від 1 вересня 2011 року № 884/2011 / Україна. Президент // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 163. – 7 вересня. – С. 20.

5. Україна. Президент

Про присудження Національної премії України імені Тараса Шевченка : Указ Президента України від 5 березня 2013 р. № 116/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15513.html>.

6. Україна. Президент

Про присудження Національної премії України імені Тараса Шевченка [серед переможців – мистецтвознавець Т. Кара-Васильєва за книгу "Історія української вишивки"] : Указ Президента України від 9 березня 2012 р. № 186/2012 / Україна. Президент // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 46. – 14 березня. – С. 4.

7. Україна. Верховна Рада

Про підготовку та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка : Постанова Верховної Ради України від 19 червня 2013 р. № 340-VII / Україна. Верховна Рада // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 127. – 18 липня. – С. 11.

8. Україна. Кабінет Міністрів

Деякі питання підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 березня 2013 р. № 136-р / Україна. Кабінет Міністрів // Орієнтир. – 2013. – № 12. – 3 квітня. – С. 11.

9. Україна. Кабінет Міністрів

Про встановлення розміру стипендій Президента України переможцям Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1218 / Україна. Кабінет Міністрів // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 226. – 3 грудня. – С. 4.

10. Україна. Кабінет Міністрів

Про затвердження Положення про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка : постанова Кабінету Міністрів від 1 червня 2011 р. № 571 / Україна. Кабінет Міністрів // Офіційний вісник України. – 2011. - № 41. – С. 108-110.

11. Україна. Кабінет Міністрів

Про підготовку та відзначення 50-річчя заснування Національної премії України імені Тараса Шевченка : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2010 р. № 1600-р / Україна. Кабінет Міністрів // Орієнтир. – 2010. – № 36. – 15 вересня. – С. 15.

12. Україна. Міністерство культури і туризму.

Про проведення Шевченських читань : Наказ від 17.09.07 р. № 59 // Офіційний вісник України. – К., 2007. – № 74. – Ст.2767

Твори Т. Г. Шевченка

- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів в 10-ти т. Т. 7. Кн. 1. Живопис, графіка. 1830-1847. – К. : АН УРСР, 1961. – 65 с., 154 с. з іл.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів в 10-ти т. Т. 7. Кн. 2. Живопис, графіка. 1830-1847. – К. : АН УРСР, 1961. – 108 с., 102 с. з іл.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів у 6-ти томах. 1963 –. Т. 1. Поезії. 1837-1847. – К., 1963. – 483 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів у 6-ти томах. 1963 –. Т. 2. Поезії. – К., 1963. – 631 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів у 6-ти томах. 1963 –. Т. 4. Повісті. – К., 1963. – 521 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів у 6-ти томах. 1963 –. Т. 5. Щоденник. – К., 1963. – 365 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів у 6-ти томах. 1963 –. Т. 6. Листи. Нотатки. – К., 1963. – 640 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повна збірка творів в 3-х т. Т. 1. Поезії. – К. : Держлітвидав, 1949. – 648 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повна збірка творів в 3-х т. Т. 2. Повісті. – К. : Держлітвидав, 1949. – 640 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Повна збірка творів в 3-х т. Т. 3. Драматичні твори. Журнал. Листування. – К. : Держлітвидав, 1949. – 518 с.
- С ШЗ7 Шевченко Т. Г. Твори : в 5-ти т. Т. 2. Поетичні твори (1847-1861). – К. : Дніпро, 1984. – 301 с.

- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори : в 5-ти т. Т. 3. Драматичні твори. Повісті. – К. : Дніпро, 1985. – 371 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори : в 5-ти т. Т. 4. Повісті. – К. : Дніпро, 1985. – 389 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори : в 5-ти т. Т. 5. Автобіографія. Щоденник. Вибрані листи. – К. : Дніпро, 1985. – 525 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори : в 5-ти т. Т. 4. Повісті. – К. : Дніпро, 1978. – 414 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори у п'яти томах. Т. 1. Поетичні твори (1837-1847). – К. : Дніпро, 1970-71. – 407 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори у п'яти томах. Т. 2. Поетичні твори (1847-1861). – К. : Дніпро, 1970-71. – 415 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори у п'яти томах. Т. 3. Драматичні твори. Повісті. – К. : Дніпро, 1970-71. – 380 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори у п'яти томах. Т. 4. Повісті. – К. : Дніпро, 1970-71. – 375с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Твори у п'яти томах. Т. 5. Щоденник. Вибрані листи. – К. : Дніпро, 1970-71. – 543 с.
- 8 Ш37 Шевченко Т. Г. В портретах и иллюстрациях : пос. для уч. средних школ. – Л. : Учпедгиз, 1940. – 238 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Вибрані поезії: вірші супроводжуються репродукціями з малюнків, начерків, ескізів, композицій, офортів, творів малярства Т. Шевченко. – К. : Дніпро, 1977. – 333 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Вибрані твори. 1814-1939 / упорядкування, вступна стаття і коментарі акад. О. І. Білецького. – відання ювілейне. – Одеса : Вид. дит. літератури, 1939. – 263 с.
- С Ш37 Шевченко Т. Г. Щоденник. – К. : Школа, 2003. – 272 с.

Твори про Т. Г. Шевченка

- 8 А67 Анісов В. Літопис життя і творчості Т. Г. Шевченка / В. Анісов, Є. Серета. – 2-ге вид., доп. – К. : Дніпро, 1976. – 392 с.
- 8 Б24 Барабаш Ю. Тарас Шевченко : імператив України. Історіо- й націософська парадигма. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2004. – 181 с.
- 8 Б79 Большаков Л. Н. "Все он изведаль..." Тарас Шевченко: поиски и находки. – К. : Дніпро, 1988. – 541
- 8 В11 В сім'ї вольній, новій: Шевченківський збірник. Вип. 5 / упорядник Н. Я. Дзюбенко. – К. : Рад. письменник, 1989. – 391 с.

- 8 В54 Вічний як народ. Сторінки до біографії Т. Г. Шевченка. – К. : Либідь, 1998. – 272 с.
- 8 В77 Воспоминания о Тарасе Шевченко / Сост. В. С. Бородина, Н. Н. Павлюка. – К. : Дніпро, 1988. – 606 с.
- 78 Д79 Дубінін В. В. Музичні твори на поезії Тараса Григоровича Шевченка. – Краматорськ : Тираж 51, 2013. – 176 с.
- 8 К21 Карбутенко И. Ф. Шевченко в Москве: ист.-лит. очерк / И. Ф. Карбутенко, А. Г. Марусич, М. И. Новохатский. – К. : Рад. письменник, 1989. – 320 с.
- 8 К43 Кирилюк Е. П. Тарас Шевченко: критико-биографический очерк / Пер. с укр. – М. : Худож. лит., 1988. – 350 с.
- 8 К43 Кирилюк Є. Тарас Шевченко: Життя і творчість. – К. : Дніпро, 1979. – 266 с.
- 8 К78 Красицький Д. Тарас художник. Оповідання про юність Т. Г. Шевченко. – К. : Веселка, 1973. – 139 с.
- 8 Л86 Луцький Ю. Між Гоголем і Шевченко. – К. : Час, 1998. – 255 с.
- 8 П54 Поляничко О. И. Литературно-мемориальным дом-музей Т. Г. Шевченко в Киеве: фотопутеводитель / О. И. Поляничко, А. П. Матийко, В. Н. Кирда. – К. : Мистецтво, 1981. – 127 с.
- 8 С50 Смілянська В. Л. "Святим огненным словом...": Тарас Шевченко: поетика. – К. : Дніпро, 1990. – 293 с.
- 8 Т28 Творчий метод і поетика Т. Г. Шевченка / АН УРСР Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Наук. думка, 1980. – 503 с.
- 8 У–45 Українська література ХІХ століття. Хрестоматія : навч. посібник / упор. Н. М. Гаєвська. – К. : Либідь, 2006. – 1328 с.
- 8 Х47 Хинкулов Л. Шевченко. – М. : Молодая гвардия, 1966. – 320 с. . – (ЖЗЛ. – Вып. 6 (313))
- 8 Ш37 Тарас Шевченко: Документи та матеріали до біографії (1814–1861) / за ред. Е. Г. Кирилюка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Вища шк., 1982. – 430 с.
- С С91 Сушинський Б. Тарас Шевченко : геній – в самотності : роман - ессе. – Одеса : Друк, 2006. – 464 с.
- Т3(2) В42 Гусев В. І. Видатні постаті в історії України ІХ–ХІХ ст.: Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети : довід. видання / В. І. Гусев, В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев. – К. : Вища шк., 2002. – 359 с.
- Ч48 Ш37 Шевченківська весна: Економіка: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Т. 1. – К., 2010. – 567 с.

Івченко В. Творив, боровся і любив Т. Г. Шевченко // Науковий світ. – 2005. – № 3. – С. 6–7

Скоць А. До проблеми періодизації творчості Тараса Шевченка // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – 2006. – № 3. – С. 58–62

Тимошик М. Шевченкіана Івана Огієнка // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 3. – С. 33–37

Кратко М. "Пізнайте істину, і вона зробить вас вільними" (до 160-річчя від часу заснування Кирило-Мефодіївського братства) // Світогляд. – 2007. – № 2. – С. 4–11

Карпенко О. Шевченкова Оселя // Науковий світ. – 2009. – № 2. – С. 24–27

Івченко В. Бо тут він був, писав і малював // Науковий світ. – 2009. – № 3. – С. 2–5

Клейменова О. Життєлюб, якого не знають донині (Новое о Шевченко) // Віче. – 2009. – № 5. – С. 27–29

Барабаш Ю. "З тюрми, з неволі..." "Юродивий" Тараса Шевченка // Вісник Національної академії наук України. – 2009. – № 3. – С. 40–52

Роянова А. Послання у вічність / А.Роянова, С.Коваленко // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – 2009. – № 3. – С. 46–49

Глушко Г. "Заповіт" – поезія й музей // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – 2009. – № 3. – С. 61–62

Куляс П. Мовний експеримент Оксани Забужко // Вища освіта України. – 2002. – № 1. – С. 92–96

Хомич Я. Твір, що єднає минуле, теперішнє, майбутнє // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – 2009. – № 5. – С. 2–4

Федоренко В. Шевченкіана // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – 2009. – № 5. – С. 5–10

Наумова Н. Хата на пріорці, де колись мешкав Т. Г. Шевченко // Науковий світ. – 2009. – № 11. – С. 4–7

Івченко В. Тарасів дух тут нині і довічно // Науковий світ. – 2009. – № 12. – С. 8–13

Бондар М. Тематичні обрії Шевченкової поезії // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – 2010. – № 3. – С. 15–19

Вічний Шевченко // Українська культура. – 2010. – № 1–4. – С. 9–25